

Unionens rättigheter vid tillämpning av internationella handelsregler 2012/13:FPM61

Utrikesdepartementet

2013-02-15

Dokumentbeteckning

KOM (2012) 773

Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om utövande av unionens rättigheter vid tillämpning och genomdrivande av internationella handelsregler

Sammanfattning

Förslaget ger kommissionen befogenhet att använda sig av den rätt att införa vissa handelspolitiska åtgärder som EU givits i olika handelsavtal. Förslaget ger kommissionen rätt att besluta om genomförandeakter för införandet av vissa handelspolitiska skyddsåtgärder, såsom tullhöjningar, införande av kvoter, exkludering av vissa länders företag vid offentlig upphandling, samt prispåslag vid offentlig upphandling. Kommissionens befogenhet föreslås utövas genom det granskande kommittologiförfarandet i enlighet med artikel 291 i fördraget om EU:s funktionssätt (FEUF) samt förordning 182/2011 om kommissionens utövande av sina genomförandebefogenheter (kommittéförfarandeförordningen). Kommissionen har tidigare inte haft den föreslagna generella befogenheten. EU har istället lagstiftat från fall till fall.

Regeringen ser behovet av förslaget och anser att det i nuvarande form är godtagbart.

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Inom ramen för flera av EU:s handelsavtal, inklusive avtalet om Världshandelsorganisationen (WTO-avtalet), ges parterna ofta rätt att införa

vissa handelspolitiska motåtgärder om motparten bryter mot sina förpliktelser, inför skyddsåtgärder eller vill omförhandla sina åtaganden. Historiskt har motåtgärder endast vidtagits inom varuområdet, vanligtvis genom höjda tullar, ofta kallade strafftullar.

Före ikraftträdandet av Lissabonfördraget vidtogs dessa handelspolitiska åtgärder på *ad hoc*-basis i form av förordningar som antogs av rådet på förslag av kommissionen. En ny förordning kunde vid behov på så vis antas relativt snabbt. Efter Lissabonfördragets ikraftträdande gäller emellertid det ordinarie lagstiftningsförfarandet på handelspolitikens område vilket innebär att Europaparlamentet deltar i processen. Detta har medfört att tiden för att anta en rättsakt uppgår till omkring 15 till 31 månader. Enligt kommissionen innebär denna förlängda tidsram att EU förlorar en del av sin förmåga att på ett trovärdigt sätt hota med handelspolitiska motåtgärder.

1.2 Förslagets innehåll

För att avhjälpa problemet med långa tidsfrister har kommissionen lagt förslag om att kommissionen ska delegeras befogenhet att genom kommittologiförfarandet (artikel 291 i FEUF), samt kommittéförfarandeförordningen, vidta vissa åtgärder under vissa givna förutsättningar. Kommissionen föreslås ges befogenhet att genom genomförandeakter agera när EU getts rätt att vidta åtgärder till följd av ett utslag i WTO:s tvistlösningsorgan eller ett utslag från någon annan tvistlösning, exempelvis inom ramen för ett bilateralt frihandelsavtal. Kommissionen föreslår även att den ges befogenhet att införa motåtgärder när något annat land infört skyddsåtgärder eller när något annat land vill omförhandla sina bundna tullar enligt reglerna i GATT.

Förslaget ger enbart möjligheter till motåtgärder på varuområdet (tullar och kvoter) samt upphandlingsområdet (vägra deltagande i upphandling samt obligatoriskt prispåslag). Kommissionen vill göra det möjligt att införa motåtgärder inom upphandlingsområdet eftersom WTO:s avtal om offentlig upphandling (*Government Procurement Agreement*, GPA) enbart tillåter motåtgärder inom avtalets område, alltså på området för upphandling. Detta innebär att om WTO:s tvistlösningsorgan finner att ett annat land brutit mot sina förpliktelser på området offentlig upphandling, så är det enbart inom detta område som EU kan ges rätt att införa motåtgärder.

Enligt förslaget ska kommissionen besluta om motåtgärder genom det granskande kommittologiförfarandet, vilket innebär att en kvalificerad majoritet av medlemsstaternas röster krävs för att stoppa ett förslag. Även ändringar och upphävande av åtgärder ska enligt förslaget beslutas med det granskande förfarandet.

Enligt förslaget ska uppgifter samlas in och användas på särskilt sätt.

Till skillnad från kommissionens förslag om ett nytt instrument vid internationell upphandling, KOM(2012)124 av den 21 mars 2012¹, går det aktuella förslaget ut på att EU ska kunna säkerställa sina rättigheter i redan befintliga handelsavtal om offentlig upphandling. Förslaget går alltså inte ut på att öka möjligheterna att förhandla fram nya åtaganden inom upphandlingsområdet.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Förslaget förväntas inte kräva förändring av svensk lagstiftning eftersom förordningen blir direkt tillämplig.

Förslagets bestämmelser rörande insamling och användning av uppgifter behöver bevakas noga i förhandlingarna.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Inga direkta budgetära konsekvenser väntas. Skulle motåtgärder bli aktuella kan ekonomiska konsekvenser som i förlängningen kan få budgetära konsekvenser uppstå i form av högre importtullar samt ökade kostnader vid upphandling.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen instämmer i kommissionens analys av behovet av en horisontell mekanism givet de förlängda tidsramar som gäller för det ordinarie lagstiftningsförfarandet efter ikraftträdandet av Lissabonfördraget. Samtidigt vill regeringen säkerställa att mekanismen inte kan användas i protektionistiska syften.

Motåtgärder riktade mot skyddsåtgärder vidtagna av tredjeländer samt åtgärder med anledning av att tredjeländer ändrat sina GATT-åtaganden är instrument som använts ytterst sparsamt hittills. Det ligger inte i Sveriges intresse att EU vidtar fler åtgärder av denna typ eftersom det troligen skulle innebära ökad protektionism. Kommissionens befogenhet bör därför vara tydligt definierad för att undvika missbruk. Regeringen anser att liggande förslag är godtagbart i denna del och vill verka för att tydligheten bibehålls under de kommande förhandlingarna.

¹ Se 2011/12:FPM133.

Regeringen ställer sig positiv till att kommissionen ska anta genomförandeakter genom det granskande kommittologiförförandet. Dock anser regeringen att det bör räcka med det rådgivande kommittologiförfarandet för att avsluta åtgärder. Detta för att inte riskera att medlemsstater kan förhindra kommissionen att avsluta åtgärderna när kommissionen inte längre anser att de behövs.

Den föreslagna artikeln gällande insamling och användning av uppgifter behöver nog analyseras.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Medlemsstaternas ståndpunkter är ännu inte kända.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Institutionernas ståndpunkter är inte kända.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Förslaget har inte skickats på remiss, och planeras inte skickas på remiss.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Med grund i artikel 207 FEUF föreslår kommissionen att en horisontell mekanism för vidtagandet av vissa handelspolitiska åtgärder införs i form av en förordning enligt ordinarie lagstiftningsförfarandet i artikel 294. Förslaget tilldelar kommissionen befogenheter att anta genomförandeakter enligt artikel 291.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Kommissionen har inte motiverat förslaget enligt subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen. Regeringen anser inte att förslaget strider mot dessa principer.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Förslaget kommer under året att behandlas i Rådet (Rådsarbetsgruppen för Handelsfrågor) och i Europaparlamentet (Utskottet för Internationell Handel, INTA)

- WTO Världshandelsorganisationen (*World Trade Organisation*)
- GATT Det allmänna tull och handelsavtalet (*General Agreement on Tariffs and Trade*)
- GPA Världshandelsorganisationens avtal om offentlig upphandling (*Government Procurement Agreement*)